

Donderdag 22 juni 1916 – ochtendeditie

Parijs, 21 juni. Middagcommuniqué: Aan het Engelse en Belgische front mijn- en geschutstrijd.

Over volksuithongering (KvDW).

Nog: de suikerkwestie.

Brussel, 10 juni.

Mijn twee brieven over de stand en de oplossing van het suikervraagstuk nu en over de volgende campagne, hebben een antwoord uitgelokt: een belangrijke suikerfirma te Antwerpen zond mij een lang stuk, dat niet mij maar de suikermakelaars en producenten aangaat, en waarin ik niet steeds op zeer heuse wijze behandeld word, al zijn wij het, de inzenders en ik, zo goed als eens, nl. dat het rechtmatig suikerverbruik der minder gegoede bevolking op schandalige wijze onmogelijk is gemaakt door gewetenloze speculanten. De heren staan natuurlijk op een ander standpunt dan ik: ik bepleit de noden van het volk, zij hun professionele belangen. De omstandigheden willen dat deze niet zo heel goed meer overeen te brengen zijn, - de belangen althans niet der makelaars. Dat de eerlijke lieden onder dezen moeten betalen voor het gedrag der beunhazen ben ik de eerste om te betreuren: zoals ik reeds betreurd heb dat, door de regeling die vermoedelijk zal worden genomen, de groot- en kleinhandel getroffen worden (dit schijnen de heren in mijn tweede brief niet te hebben gelezen). Hoe echter onder bedoelde maatregel de producenten, - fabrieken en raffineerders -, lijden zouden, begrijp ik niet, zeker als ze zijn van de verkoop in billijke voorwaarden van heel hun opbrengst. Dus zijn het wel de volksuithongeraars alleen die men bedoelt te treffen, - tot schade

helaas van hun onbesproken - eerlijke vakgenoten: ik heb nooit bedoeld iets anders te zeggen ...

Ik zou het factum dan ook ter zijde hebben gelegd, indien het mij de gelegenheid niet bood mijn gegevens, waarvan geen enkel trouwens wordt betwist, op een enkel punt aan te vullen. Zo wat het verbruik in 1914/15 betreft: bedoelde firma doet mij opmerken dat dit verbruik de tien kilo, die volgens de voorraad ledere inwoner toe moet komen, en het helaas niet deden, in feite bij enkele consumenten veel groter is geweest: de hoge prijs eensdeels van andere voedingswaren, en anderdeels het gebrek aan sommige ontbrekende grondstoffen voor de nijverheid, kunnen de tien kilo der theorie enerzijds verhoogd, anderdeels verlaagd hebben. De heren schrijven: "Zo zag men in 1914/15 het verbruik der aan de rechten van 20 frank onderworpen suiker stijgen tot 157.000 ton in september-oktober, zonder te rekenen dat de eerste maanden het verbruik abnormaal beperkt was en de gehele afleveringen (opeisingen niet meegerekend) zowat 175.000 ton hebben bedragen, d.i. dertig kilo per hoofd, of driemaal de hoeveelheden beschikbaar in 1915/16. Anderdeels heeft het publiek er zelf toe bijgedragen, de suiker kunstmatig zeldzamer te maken, door buitengewone inkopen te doen toen een lage prijs voor de suiker was vastgesteld geworden, welke prijs, kwam hij ook meer of minder overeen met de prijs der fabricage, het evenwicht verbrak met de andere voedingswaren."

Ik haal dit aan, omdat het eens te meer bewijst hoe abnormaal de toestanden in 1914/15 waren; hoe alleen gegoeden ervan profiteren konden, natuurlijk ten nadele van het mindere, meest getroffen volk; en hoe strenge, afdoende reglementering dus hoogst gewenst is.

Dit brengt mij voor een ogenblik terug op mijn derde brief "over volksuithongering", deze waar ik het heb over volksondervoeding en het tegenwoordig mogelijke verhelpen hieraan. Ik vergat onder de

waren, die de zelfstandige of geholpen man uit het volk zich aanschaffen kan, hetzij tegen geld, hetzij als kosteloze gift, de suiker te noemen. Dit ligt hieraan, dat men, gelijk ge weet, eerst sedert enkele weken in de gemeentemagazijnen suiker op regelmatige wijze kan krijgen. Hetzelfde geldt voor de kosteloze uitdelingen. Mijn cijfers waren van voor die tijd, - die gedeeltelijk beter was dan de tegenwoordige. De tegenwoordige verstrekking van suiker komt in de volksvoeding goed te pas: de verhoogde voorraad die men voor de volgende campagne verwacht, zal vermoedelijk toelaten door suiker te vervangen wat nu zo pijnlijk ontbreekt, - al was het maar voor een klein deel. Hoe dringend dit nodig is, vooral met het oog op de toekomst van het ras, moge blijken uit mijn volgende brief, waarin ik het zal hebben over de gezondheidstoestand van het volkskind, en wat er voor gedaan wordt.

Men meldt ons uit Cadzand:

Tussen 7 en 7 ½ uur gisterochtend werd hier hevig kanongebulder vernomen, dat uit zee scheen te komen. Oorlogsschepen werden niet waargenomen.

Donderdag 22 juni 1916 – avondeditie

Men meldt ons van Belgische zijde:

De groep Belgische automitrailleurs, uitsluitend bestaande uit vrijwilligers, die naar Rusland gezonden werd, heeft zich aldaar laten gelden bij het bestoken van de aftrekkende troepen, die zij meer dan eens tot een wanordelijke vlucht dreven.

Hun belangrijke hulp werd gememoreerd in de communiqués van de Russische opperstaf. Intussen ontving ook te Havre de Belgische

minister van oorlog officiële dankbetuigingen voor de verleende hulp. En luitenant-generaal de Ryckel, militair attaché en hoofd van de Belgische militaire missie in Rusland, heeft naar Havre getelegrafeerd dat het Russische opperbevelhebberschap hem zijn warme voldoening uitgesproken heeft over “de kranige medehulp, verleend door het korps der Belgische autokanonniërs gedurende het offensief in Galicië.” De minister van oorlog heeft geantwoord door het sturen van hartelijke gelukwensen van de kameraden van het Belgische leger aan de Belgische kanonniërs in Rusland en aan hun chef, stafmajoor Zemet. De afdeling telt een dode, de Backer Remy, zoon van de senator, en een vijftal gewonden.